

Nhất sự

“Đương nhân bất nhượng ư sự”.

Luận ngữ là cuốn sách số một, “sách cái” của đạo Nho. Trong đoạn 35 của chương Vệ Linh Công, học trò từng ghi lại một lời dạy của Khổng Tử: *“Đương nhân bất nhượng ư sự”* (làm điều nhân thì dầu thầy mình, mình cũng không nhường).

Câu này dẫn đến những liên tưởng sau:

1. Thấy được điều tốt phải làm (nhân) thì làm không đợi ai sai bảo, không sợ ai chê bai, không kính trên nhường dưới.

2. Trong số nhiều hủ tục, người Việt Nam có hủ tục *dè chừng* khiến chúng ta chậm phát triển mọi mặt. Ví dụ khi nghe quan điểm trên, 10 giáo dân có đến 9 người phản ứng: *“Đâu được! Phải có thể thống! Phải có trên dưới! Phải có phép của giáo quyền!”*... Có nghĩa người mình nhất là Công giáo, coi trọng cái chuông chim hơn con chim, *“mặc áo thụng vái nhau”* hơn là ý thức *“quốc gia hưng vong, thất phu hữu trách”* (nước nhà thịnh hay suy, dân thường cũng phải có trách nhiệm)

3. Trò hơn thầy là điềm tốt, không thể là điềm xấu. Trong gia đình mà còn nói *“con hơn cha là nhà có phúc”* (đời con có hơn đời cha thì gia gang mới có thể nói là tiến bộ). Dân gian còn có câu: *“Biển rộng sóng sau lùa sóng trước, trường đời tuổi trẻ lán cao niên”*. Biết vậy nhưng ở Việt Nam, các vị thầy không thích trò hơn thầy.

4. Người lớn ở Việt Nam thường gật gù nói về vai trò của giáo dân thế này thế nọ... nhưng đến khi giáo dân làm đúng vai trò thì tỏ ra dè dặt, khó chịu. Do đó trong dân gian có câu nói đùa: *“Nói vậy mà không phải vậy”*.

5. Giáo dân VN từ lâu không dám làm gì “qua mặt” giáo sĩ. Từ đó Giáo hội VN chậm tiến về mọi phương diện. *Sở Trang Vương rất buồn mỗi khi hỏi ý kiến thì các quan không dám hoặc không cho ý kiến hay; ông than: “Ta đây đã ngu mà đình thần lại ngu hơn ta nữa thì nước ta có lẽ khó mà giữ được”*.

6. Sự sợ của giáo dân VN đã trở thành cái luật, vì hễ có giáo dân nào dám nghĩ dám làm điều tốt, những giáo dân khác dè dặt, chỉ trích, xa lánh, thậm chí chụp mũ.

Giáo Chúa Thánh Thần *“muốn thổi đâu thì thổi”* (Ga 3,8). Kinh nghiệm cho hay Gió Người thường thổi vào giáo dân, vào những nhóm nhỏ... nhưng nếu giáo dân VN cứ mãi nhất sự, thì **Gió** ấy biết thổi đi đâu!